

allerstørste Betydning, og at man derfor maatte tage væsentligt Hensyn dertil. Nu tror jeg, at den Omstændighed, at man ikke giver Telegrafvæsenet Eneret, vil i høie Maader svække dets Gyde til at opfylde sin Bestemmelse. En Konkurrence af andre paa Elektriciteten hvilende Fjernmeddelelsesmidler vil vække en Forstyrrelse i det hele Forhold og vække Telegrafvæsenets Betydning for Samfundet i det Hele, og den vil desuden bevirke en Nedgang i Statens Indtægter, bevirke en Byrde for Staten, som ikke burde paahvile den paa dette Punkt. Jeg kan ikke tro Andet, end at det allerede af disse Grunde vil være rigtigt, at man fra Lovgivningsmagtens Side værner om et Institut, der har en saa særdeles stor Betydning for hele Samfundet, med de Midler, som maa anses for nogenlunde tilstrækkelige, for at det kan arbejde med Tryk og uanfægtet af den private Industri. Men jeg ser heller ikke rettere, end at Telefoninstitutionen, skjøndt den har stor Interesse — det er ganske vist en Opfindelse af nogen Betydning — paa ingen mulig Maade kan overflødiggjøre Telegrafsen. Der er Henseender, hvori Telefonen aldrig kan give det, Telegraferen kan give. Affet fra den Tilstand, hvor Telefoninstitutionen er overladt til den private Spekulation og altsaa vil modtage mange forskellige Former og vil faae forskellige Tariffer, som ville bringe Forstyrrelse ind i det hele Fjernmeddelelsesystem, vil den, som jeg bemærkede, paa sine Steder slet ikke kunne fyldestgøre eller have den Betydning som Telegrafsen. Telefonmeddelelsen bliver jo dog under alle Omstændigheder ikke Andet end en Samtale mellem Mand og Mand, men vigtigere Sager, Kontraktforhold, Afgjørelser af Handler og slige vigtigere Afgjørelser mellem Mand og Mand kunne ikke med nogen Retskraft finde Sted igennem Telefoner. Hvad der kan ske igennem Telefoner, er i det Høieste, hvad der kan ske igennem Samtaler mellem Mand og Mand i en Stue; men man maa huske paa, at det i Reglen ikke er nok dermed ved Afgjørelser af vigtige Mellemværender mellem forskellige Personer. Ved Telegrafsen derimod kan det i paafølgende Tilfælde bevises, hvad der er foregaaet mellem de paagældende Personer, og der er ikke Noget til Hinder for, at man igennem Telegrafsen kan afgjøre Sager og Mellemværender af Betydning. Telefonen kan, som sagt, have sin Betydning, det er ganske vist en Opfindelse af megen Interesse men vi maa huske paa, at Telegrafsen til Dato staar anerkjendt alle Steder som det bedste og paalideligste Meddelelsesmiddel, og naar den virker under Statens Garanti, har den en Sikkerhed ved sig, som

vil vinde bort og paa ingen Maade kan være tilstede med Hensyn til Telefoner, især hvor de ligge gaabent for den almindelige Spekulation. Følgen deraf har ogsaa været, at Sagen hidtil har været betragtet saaledes næsten i alle andre Lande. Der staar allerede i Betænkningen opregnet en Mængde Lande, navnlig vore Nabolande, med Undtagelse af Sverrig, hvor der i selve Lovgivningen er givet Telegrafsen Eneret, og denne Eneret fortaas saaledes, at den udelukker Afgang for Telefonerne, idet det nemlig er en anerkjendt Sag, at en Telefon kan benyttes som Telegraf — og derfra kommer den Udtalelse fra vor tekniske Bestyrelse her, at en Telefon er en Telegraf — og at, naar man vil værne om Telegrafvæsenets Eneret, maa man ogsaa udtrykkelig udelukke Telefoner. Det har som sagt dette til Følge, at i saa godt som alle de civiliserede Stater i Europa, hvor man har en Telegraflovgivning, er der med det Samme tillagt Telegrafsen Eneret, og denne er forstaaet saaledes, at Telefoner ikke have Ret til at experimentere ved Siden af, men ere udelukkede fra Afgang til Fjernmeddelelser, medmindre de faae Tilladelse gennem særlig Bevilling. De fleste Telegrafer ere anlagte tidligere, end Telefonerne ere komne til nogen egentlig Benyttelse, og derfor haves der i de fleste Landes Lovgivning ikke udtrykkelige Bestemmelser om, at Telefoner ikke maa benyttes ved Siden af Telegraferne, men det er overalt forstaaet saaledes, at Telegrafernes Eneret udelukker Brugen af Telefoner. Det eneste Land, hvor der er kommet en Telegraflov, efterat Telefonerne ere komne til større Benyttelse, er Norge, nemlig en Lov af 1881 — Datoen gjør jo mindre til Sagen —, og jeg skal med den ærede Formands Tilladelse oplæse § 1 i denne Lov for med fuld Sikkerhed at vise det ærede Thing, hvad det er, dette Lovforslag gaar ud paa. Det hedder i § 1: „Der skal tilkomme Staten Eneret til inden Rigets Grændser at lade befordre Meddelelser ved Telegraf, Telefon eller andre lignende Meddelelsesmidler. Dog kan Kongen paa nærmere opstillede Betingelser meddele Andre Tilladelse til Drift af Anlæg af nævnte Art for visse Aar.“ Her staar altsaa med klare Ord, at der gives Staten Eneret til at befordre Meddelelser ved Telegrafer, Telefoner og andre lignende Meddelelsesmidler, men at der kan tilstaaes Koncession til Benyttelse af saadanne. Det er som sagt den eneste Lov, som er kommen i de senere Aar, og navnlig efter at Telefonerne ere blevne almindeligere. Der har kun eet Sted, saavidt jeg veed, været en retslig Afgjørelse af Spørgs-